

Sygn. akt I CSK 44/22

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z wniosku R. W. i B. A.-W.
z udziałem P. [...] Spółki Akcyjnej w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 2 czerwca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 2 września 2020 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od R. W. i B. A.-W. na rzecz P. [...] Spółki Akcyjnej w K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy R. W. i B. A.-W. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K., oddalającego apelację skarżących od postanowienia Sądu Rejonowego w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu z udziałem P. [...] S.A. w K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali na oczywistą zasadność skargi. Oparcie wniosku na tej przesłance wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Dostrzegana przez skarżących oczywista zasadność skargi wynikać miała z błędnego przyjęcia przez Sąd drugiej instancji, że uczestniczka nabyła w drodze zasiedzenia służebność przesyłu na nieruchomości należącej do skarżących, a bieg tego zasiedzenia rozpoczął się w 1986 r., czyli wraz z zakończeniem budowy linii napowietrznej wysokiego napięcia. Zdaniem wnioskodawców rozpoczęcie biegu zasiedzenia w 1986 r. było niemożliwe, gdyż zgodnie z art. 121 pkt 4 k.c. w zw. z art. 175 k.c. nie mógł on rozpocząć się przed 31 grudnia 1989 r., tj. w okresie poprzednich uwarunkowań polityczno-ustrojowo-prawnych. Po pierwsze bowiem, w owym czasie w obrocie prawnym pozostawała bliżej określona decyzja administracyjna, dająca poprzednikowi prawnemu uczestniczki

tytuł do władania spornym gruntem; decyzji tej nie doręczono wnioskodawcom, a zatem nie mogli oni skorzystać w odniesieniu do niej z właściwej ścieżki odwoławczej. Po drugie, skarżący nie mogli dochodzić ochrony swoich praw (przeciwstawić się korzystaniu z ich gruntu) na drodze cywilnej, gdyż uniemożliwiały to panujące w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej warunki ustrojowe, gospodarcze i polityczne.

Stanowisko skarżących nie przekonuje o oczywistej zasadności skargi. Tezy skarżących opierają się w pierwszym rzędzie na stwierdzeniu, że inwestycja przesyłowa na nieruchomości należącej do skarżących została wykonana na podstawie bliżej określonej decyzji administracyjnej. W zakresie, jaki wynika z konieczności zbadania przyczyny kasacyjnej wskazanej przez skarżących, należy jednak stwierdzić, że wiążące w postępowaniu kasacyjnym ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji nie potwierdzają tezy o wydaniu decyzji administracyjnej, która, wobec domniemania legalności decyzji administracyjnej, tworzyć miała skuteczną przeszkodę prawną do dochodzenia roszczeń przez wnioskodawców jako właścicieli gruntu, na którym wzniesiono linię elektroenergetyczną. Przeciwnie, Sąd ten wyraźnie stwierdził, że nie zostało udowodnione, by wskazywana przez wnioskodawców decyzja obejmowała należący do nich grunt (s. 12-13 uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego).

Argumentacja skarżących, oparta na odmiennych twierdzeniach, nie mogła zatem świadczyć o oczywistej zasadności skargi. W ocenie tej zasadności, która to ocena mogłaby mieć miejsce w pełnym zakresie jedynie w razie przyjęcia skargi do rozpoznania, za podstawę analizy prawnej trzeba byłoby przyjąć ustalenia Sądu Okręgowego, a nie alternatywny względem nich pogląd skarżących o objęciu decyzją także prac wykonywanych na należącym do nich gruncie.

O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie świadczą również wywody poświęcone uwarunkowaniom politycznym drugiej połowy lat '80 oraz ówczesnych zapatrywań odnośnie do ochrony własności prywatnej. Argumentacja wnioskodawców nakierowana jest bowiem na wykazanie, że ewentualne wytoczenie przez nich powództwa windykacyjnego lub negatoryjnego spotkałoby się z odmową udzielenia im ochrony sądowej – ze wskazaniem, że tego rodzaju

powództwo zostałyby oddalone także obecnie. Te argumenty nie mogą mieć jednak znaczenia, gdyż skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia, a na podstawie odesłania zawartego w art. 175 k.c. – także zasiedzenia, ma już samo skuteczne procesowo dokonanie czynności, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2021 r., II CSKP 104/21). Do przerwania biegu przedawnienia wystarczyłoby zatem samo wytoczenie powództwa; wynik procesu byłby natomiast irrelevantny dla wywołania tego skutku. Nawet więc gdyby doszło do oddalenia zmierzającego do ochrony własności powództwa skarżących, np. z powołaniem się na nadużycie przez skarżących przysługującego im prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), jak w przywoływanych w skardze kasacyjnej orzeczeniach, to bieg terminu zasiedzenia uległby przerwaniu.

Nie można również pominąć, że w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym, powołując się na art. 121 pkt 4 k.c., właściciele nieruchomości, na której przed 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe posadowiło urządzenia przesyłowe, powinni wykazać, że z określonych przyczyn politycznych, dotyczących ich samych lub ich poprzedników prawnych, nie mogli oni przed 1989 r. dochodzić roszczeń wynikających z posiadania przez Skarb Państwa nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu (zob. orzecznictwo wskazane w postanowieniu Sądu Najwyższego z 17 lipca 2020 r. IV CSK 53/20). Tymczasem skarżący ograniczyli się wyłącznie do wskazania na okoliczności natury ogólnej, nie dotyczące konkretnie ich sytuacji faktycznej i prawnej.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono stosownie do wyniku sprawy, mając na względzie sprzeczne interesy stron; ich wysokość ustalono na podstawie § 5 pkt 3 w zw. § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.